

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖ

NUTARIMAS

DĖL LIETUVOS UNIVERSITETŲ BOTANIKOS SODŲ VEIKLOS PLĖTROS GAIRIŲ APRAŠO PATVIRTINIMO

2016 m. spalio 12 d. Nr. 1034

Vilnius

Siekdama užtikrinti Lietuvos universitetų botanikos sodų veiklos stabilumą ir tęstinumą, Lietuvos Respublikos Vyriausybė n u t a r i a:

1. Patvirtinti Lietuvos universitetų botanikos sodų veiklos plėtros gairių aprašą (pridedama).

2. Pasiūlyti Vilniaus miesto savivaldybei, Kauno miesto savivaldybei, Klaipėdos miesto savivaldybei, Šiaulių miesto savivaldybei, Vilniaus universitetui, Vytauto Didžiojo universitetui, Klaipėdos universitetui, Šiaulių universitetui ir kitoms suinteresuotoms institucijoms dalyvauti įgyvendinant Lietuvos universitetų botanikos sodų veiklos plėtros gairių aprašą.

Ministras Pirmininkas

Algirdas Butkevičius

Švietimo ir mokslo ministrė

Audronė Pitrėnienė

PATVIRTINTA
Lietuvos Respublikos Vyriausybės
2016 m. spalio 12 d. nutarimu Nr. 1034

LIETUVOS UNIVERSITETŲ BOTANIKOS SODŲ VEIKLOS PLĖTROS GAIRIŲ APRAŠAS

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Lietuvos universitetų botanikos sodų veiklos plėtros gairių aprašo (toliau – Aprašas) paskirtis – nustatyti svarbiausius Lietuvos universitetų botanikos sodų (toliau – botanikos sodai) veiklos plėtros prioritetus ir įgyvendinimo kryptis.

2. Botanikos sodai yra daugiafunkciai objektai, kurie dalyvauja studijų, mokslinių tyrimų ir eksperimentinės plėtros, edukacinėse veiklose, kaupia ir saugo augalų kolekcijas, dalyvauja organizuojant įvairius renginius visuomenei, atlieka rekreacines funkcijas.

3. Botanikos sodai turi didelę mokslinę, eksperimentinę, studijų, edukacinę patirtį ir atitinkamą materialinę bazę ir gali labai prisidėti prie tarptautinių Lietuvos įsipareigojimų stabdyti augalų rūšių ir jų genetinės įvairovės nykimą vykdymo.

II SKYRIUS ESAMOS LIETUVOS UNIVERSITETŲ BOTANIKOS SODŲ BŪKLĖS ANALIZĖ

4. Lietuvoje veikia 4 universitetų botanikos sodai: Vilniaus universiteto botanikos sodas, Vytauto Didžiojo universiteto Kauno botanikos sodas, Šiaulių universiteto botanikos sodas ir Klaipėdos universiteto botanikos sodas (duomenys apie kiekvieno botanikos sodo būklę pateikti priede).

5. Botanikos sodai yra viešųjų įstaigų Lietuvos valstybinių universitetų struktūriniai padaliniai. Lietuvos Respublikos Konstitucija ir Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų įstatymas universitetams suteikia autonomiją, tai įpareigoja juos pačius imtis iniciatyvos ir atsakomybės už tinkamą savo misijos vykdymą.

6. Teisės aktuose botanikos sodų veiklos reglamentuotos nepakankamai. Kadangi botanikos sodai yra universitetų struktūriniai padaliniai, botanikos sodų veiklos reglamentuojamos universitetų dokumentuose (Vytauto Didžiojo universiteto Kauno botanikos sodo veikla aprašyta Statute, Vilniaus universiteto Botanikos sodo nuostatai patvirtinti Senato komisijos). Botanikos sodai paminėti Lietuvos Respublikos želdynų įstatyme kaip atskirieji mokslinės, kultūrinės, memorialinės paskirties želdynai, tačiau pagrindinė jų misija visuomenei neaprašyta.

7. Dėl nepakankamo teisinio reglamentavimo, kuris nustatytų ir botanikos sodų funkcijas, botanikos sodams sudėtinga gauti finansavimą augalų kolekcijoms kurti, išsaugoti, aplinkosauginiam švietimui plėtoti, rekreacinėms, turizmo ir kultūrinėms funkcijoms atlikti.

8. Botanikos sodų infrastruktūrą reikia atnaujinti. Botanikos soduose yra valstybės saugomų kultūros paveldo objektų (dvarų), kuriuos būtina rekonstruoti ir pritaikyti botanikos sodų veikloms. Pavyzdžiui, Vytauto Didžiojo universiteto Kauno botanikos sode yra Aukštosios Fredos dvaro rūmų kompleksas ir parkas, kurių statiniai itin prastos būklės (vienas sudegęs, 6 – didesni nei 100 kv. metrų, iš 14 renovuotinių pastatų – 9 kultūros paveldo paminklai), susidėvėjusi viešosios paskirties infrastruktūra. Per pastaruosius metus tik Vilniaus universiteto botanikos sode Kairėnuose atnaujinta dalis buvusio dvaro pastatų, nekilnojamojo kultūros paveldo objektų, tačiau šio sodo skyriuje, veikiančiame buvusio Vingio (Lukiškių) dvaro sodybos teritorijoje, visus paveldo pastatus ir tinklus būtina iš esmės rekonstruoti. Klaipėdos universiteto botanikos sodo administracijos pastate nėra kanalizacijos, vandentiekio, centrinio šildymo, patalpų studentams mokytis, lankytojams konsultuoti, edukacinei veiklai vykdyti. Šiaulių universiteto botanikos sode lankytojams skirta infrastruktūra labai prastos būklės, nėra patalpų edukacijai, sėkloms kaupti ir mokslinei laboratorijai, vandentiekio, kanalizacijos, šildymo sistemos, elektros tinklai nesujungti su miesto elektros tinklais, todėl kyla nuolatinio elektros tiekimo problemų, nėra kietos dangos takų, suolelių, pavėsinių, parkavimo aikštelių, kavinės.

9. Botanikos sodai turi sukaupę gausų augalų genofondą, kurį sudaro saugomų rūšių augalai, augalai, įtraukti į Lietuvos Respublikos saugomų gyvūnų, augalų ir grybų rūšių sąrašą, patvirtintą Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2003 m. spalio 13 d. įsakymu Nr. 504 „Dėl Lietuvos Respublikos saugomų gyvūnų, augalų ir grybų rūšių sąrašo patvirtinimo“, ir kiti naudojamieji augalai (sodo ir daržo, lauko, dekoratyviniai, turintys didelę vertę kaip turtinga genetinė medžiaga, skirta praktiniam naudojimui), studijų ir švietėjiškiems tikslams naudojami pasaulinės floros atstovai (taip pat ir saugomi tarptautiniu mastu). Tik į Lietuvos nacionalinių genetinių išteklių sąrašus, patvirtintus Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2009 m. gruodžio 31 d. įsakymu Nr. DI-861 „Dėl Augalų nacionalinių genetinių išteklių sąrašų patvirtinimo“, įtrauktiems augalams, esantiems Vilniaus universiteto botanikos sode ir Vytauto Didžiojo universiteto Kauno botaniko sode, išlaikyti Lietuvos Respublikos aplinkos ministerija skiria lėšų (2015 metais skirta 9 000 eurų). Šios lėšos nepadengia nė 50 procentų šių augalų išlaikymo išlaidų. Kitoms gausioms augalų kolekcijoms išlaikyti valstybės institucijos tikslinio finansavimo neskiria.

10. Botanikos sodų skaičiavimu, visiems 4 botanikos sodams išlaikyti iki 2020 metų prireiktų apie 24,4 mln. eurų. Iš jų stabiliai veiks užtikrinti – 1,5 mln. eurų, sukauptiems augalų genetiniais ištekliams išlaikyti – 2,1 mln. eurų, botanikos sodų infrastruktūrai plėtoti – 16,7 mln. eurų, kultūros paveldui įveikinti – 4,1 mln. eurų.

11. Botanikos soduose dirba aukštos kvalifikacijos darbuotojų, mokslo darbuotojai sudaro nuo 4,1 iki 12,5 procento viso personalo. Botanikos soduose gerai išplėtotas švietėjiška veikla, skirta plačiajai visuomenei. Botanikos sodų infrastruktūra naudojama universitetų ir

kolegijų studijų procese. Augalų kolekcijos ir laboratorijos naudojamos studentų darbams ir praktikai, mokslo daktaro disertacijoms rengti. Botanikos soduose dirbantys tyrėjai dalyvauja mokslinių tyrimų projektuose, skelbia mokslinius straipsnius, vykdo eksperimentinės plėtos veiklas, kuria naujas augalų veisles. Nors botanikos sodai turi potencialą teikti aukšto lygio ekspertines paslaugas, vykdyti aplinkosauginį visuomenės švietimą, šiomis jų galimybėmis menkai naudojamosi.

12. Visuomenės domėjimasis tokiais objektais didėja. Per paskutinį dešimtmetį Lietuvos botanikos sodų lankytojų pagausėjo tris kartus (2015 metais – 177 tūkst. lankytojų). Botanikos sodai nuolat organizuoja aplinkosauginius, mokslo populiarinimo ir kultūrinius renginius, šventes, parodas, įgyvendina tarptautinius biologinei įvairovei išsaugoti skirtus projektus. Juose dirba savanorių tarnybos ir nacionalinės savanorystės programos savanoriai. Botanikos sodai – patrauklūs turizmo ir rekreacijos objektai. Išplėtojus tokių objektų lankytojams skirtą infrastruktūrą, organizuojant daugiau visuomenei skirtų renginių, didėtų miestų, kuriuose įsikūrę botanikos sodai, patrauklumas, būtų stiprinamos savivaldybių ir gyvenamosios vietos bendruomenės ir ugdomas visuomenės aplinkosauginis sąmoningumas.

13. Siekiant užtikrinti sudėtingų infrastruktūros objektų botanikos sodų veiklą stabilumą ir tęstinumą, valstybės institucijoms būtina koordinuotai spręsti botanikos sodams kylančias problemas.

III SKYRIUS

BOTANIKOS SODŲ VEIKLOS PLĖTROS TIKSLAS, LAUKIAMI REZULTATAI, PRIORITETAI, KRYPTYS

14. Botanikos sodų veiklos plėtos tikslas – užtikrinti jų veiklos ilgaamžiškumą ir stabilumą, sudaryti sąlygas visapusiškai naudoti botanikos sodų potencialą aktualioms mokslo, švietimo, aplinkosaugos ir biologinės įvairovės išsaugojimo problemoms spręsti, kultūriniais, socialiniams valstybės poreikiams tenkinti, rekreacijai ir turizmui skatinti, taip pat stiprinti šį potencialą.

15. Įgyvendinant botanikos sodų veiklos plėtos tikslą, bus siekiama tokių rezultatų:

15.1. padidinti botanikos sodų lankytojų – ne mažiau nei po 7 procentus per metus, padidinti botanikos sodų teikiamų viešųjų paslaugų, renginių, gerinti jų kokybę;

15.2. renovuoti Vytauto Didžiojo universiteto Kauno botanikos sode Aukštosios Fredos dvaro rūmų parką ir ansamblį – paversti jo pastatus daugiafunkciais pastatais, skirtais lankytojams, administracijai, moksliniams tyrimams ir studijoms; išplėtoti Vilniaus universiteto botanikos sodo Kairėnuose bendrąją infrastruktūrą, apimančią lankytojams skirtus takus, techninius tinklus, informacinę sistemą, sukurti edukacinį centrą, renovuoti augalų saugyklą, atgaivinti Vingio skyriuje senojo Lukiškių dvaro kompleksą; plėtoti Šiaulių universiteto botanikos sodo bendrąją infrastruktūrą, apimančią techninius tinklus, takus, renovuoti ir rekonstruoti pastatus, privažiuojamuosius kelius; rekonstruoti Klaipėdos universiteto botanikos sodo administracinį pastatą, išplėtoti techninius tinklus, takus, įrengti lankytojams skirtą automobilių stovėjimo aikštelę;

15.3. išsaugoti turimas vertingas augalų kolekcijas, pagerinti jų kokybę ir jas pagausinti; ne mažiau kaip 20 procentų padidinti *ex situ* sąlygomis saugomų retųjų ir nykstančių Lietuvos augalų ir įtrauktų į nacionalinius genetinių išteklių sąrašus pavadinimų;

15.4. pagausinti atliekamų mokslinių tyrimų temų arba projektų, kasmet padidinti publikacijų, cituojamų duomenų bazėje *ISI Web of Science* ir turinčių citavimo indeksą, – ne mažiau kaip 5 procentais visų parengtų mokslinių publikacijų;

15.5. ne mažiau kaip 30 procentų padidinti botanikos sodų savarankiškai uždirbamų lėšų.

16. Botanikos sodų veiklų plėtros prioritetai:

16.1. moksliniai tyrimai, eksperimentinė plėtra ir studijos;

16.2. augalų biologinės įvairovės ir genetinių išteklių išsaugojimas, aplinkosauginis švietimas;

16.3. valstybei ir vietos bendruomenėms aktualių veiklų (kultūrinių, sveikatinimo, savanorystės, socialinės atskirties mažinimo ir kitų) vykdymas, rekreacija ir turizmo skatinimas.

17. Botanikos sodų veiklos plėtros kryptys:

17.1. veiklos pagal Aprašo 16.1 papunktyje nurodytą prioritetą kryptis:

17.1.1. atnaujinti moksliniams tyrimams, eksperimentinei veiklai ir studijoms skirtą infrastruktūrą arba įrengti naują;

17.1.2. tobulinti botanikos sodų darbuotojų kvalifikaciją;

17.2. veiklos pagal Aprašo 16.2 papunktyje nurodytą prioritetą kryptys:

17.2.1. atnaujinti ir modernizuoti infrastruktūras, skirtas augalų kolekcijoms palaikyti;

17.2.2. atnaujinti ir plėtoti augalų ekspozicijų infrastruktūras;

17.2.3. teisės aktuose išsamiau reglamentuoti botanikos sodų funkcijas ir paskirti saugant biologinę įvairovę ir genetinius išteklius, užtikrinti, kad išliktų soduose sukauptų vertingiausių augalų kolekcijos;

17.2.4. įtraukti botanikos sodus į aplinkosauginio švietimo projektus;

17.3. veiklos pagal Aprašo 16.3 papunktyje nurodytą prioritetą kryptys:

17.3.1. atnaujinti arba sukurti naują turizmui ir rekreacijai reikalingą infrastruktūrą: informacinius-edukacinius centrus, informacines sistemas, nuorodas, tualetus, kavines, automobilių stovėjimo aikšteles, apžvalginius takus;

17.3.2. įtraukti botanikos sodus į įgyvendinant Aprašo nuostatas dalyvaujančių institucijų vykdomus ar koordinuojamus projektus ar programas (kultūros, sporto, sveikatinimo, turizmo, rekreacijos ir kita).

IV SKYRIUS

LIETUVOS UNIVERSITETŲ BOTANIKOS SODŲ VEIKLOS PLĖTROS TIKSLŲ IR PRIORITETŲ ĮGYVENDINIMAS

18. Įgyvendinant botanikos sodų veiklos plėtros tikslą ir prioritetus dalyvauja:

18.1. Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministerija – įgyvendinant Aprašo 16.1 papunktyje nurodytą prioritetą;

18.2. Lietuvos Respublikos aplinkos ministerija, Vilniaus miesto savivaldybė, Kauno miesto savivaldybė, Klaipėdos miesto savivaldybė, Šiaulių miesto savivaldybė – įgyvendinant Aprašo 16.2 papunktyje nurodytą prioritetą;

18.3. Vilniaus miesto savivaldybė, Kauno miesto savivaldybė, Klaipėdos miesto savivaldybė, Šiaulių miesto savivaldybė, Lietuvos Respublikos kultūros ministerija – įgyvendinant Aprašo 16.3 papunktyje nurodytą prioritetą.

19. Botanikos sodų veiklos plėtros stebėseną vykdo ir pasiektus rezultatus analizuoja švietimo ir mokslo ministro įsakymu patvirtinta komisija (toliau – komisija), sudaryta iš įgyvendinant botanikos sodų veiklos plėtros tikslą dalyvaujančių institucijų. Komisijai vadovauja švietimo ir mokslo viceministras.

20. Komisijos posėdžiai rengiami kasmet (ne vėliau nei iki gegužės 1 dienos). Per posėdžius atsakingos institucijos teikia informaciją apie Apraše nustatytų botanikos sodų plėtros prioritetų ir veiklos kryptių įgyvendinimo pažangą, problemas.

21. Įgyvendinant botanikos sodų veiklos plėtros tikslą dalyvaujančios institucijos, inicijuodamos projektus ar programas, atsižvelgia į Apraše nustatytus prioritetus.

Lietuvos universitetų botanikos sodų
veiklos plėtros gairių aprašo
priedas

DUOMENYS APIE LIETUVOS UNIVERSITETŲ BOTANIKOS SODUS

Eil. Nr.		Vilniaus universiteto botanikos sodas	Vytauto Didžiojo universiteto Kauno botanikos sodas	Klaipėdos universiteto botanikos sodas	Šiaulių universiteto botanikos sodas
1.	Įsteigimo metai	1781	1923	1993	1997
2.	Užimamas žemės plotas	198,85 hektaro; išsidėstęs dviejose vietose (Kairėnuose – 191,5 hektaro; Vingyje – 7,35 hektaro)	62,5 hektaro	9,3 hektaro	6,54 hektaro
3.	Uždirbamos lėšos, eurai (2015 metais)	141 600	145 240	19 300	20 600
4.	Valdomos kolekcijos:				
	taksonų	9 925, iš jų 13 447 pavyzdžiai	9 339, iš jų 11 355 pavyzdžiai	3 417, iš jų 5 125 pavyzdžiai	4 340
	Lietuvos retųjų ir nykstančių augalų, saugomų <i>ex situ</i> sąlygomis	62	59	25	94
	įtrauktų į Lietuvos nacionalinių genetinių išteklių sąrašus augalų	298	230	–	–
	naudojamųjų augalų (sodo ir daržo, lauko, dekoratyvinių)	5 552	7 070	998	345
	studijų ir švietėjiškiems tikslams naudojamų pasaulinės floros atstovų	3 629, iš jų 102, saugomų tarptautiniu mastu	2 007	2 326	2 859, iš jų 114, saugomų tarptautiniu mastu
5.	Vykdamos 2015 metais veiklos				
5.1.	Edukacinės:				
	ekskursijos	563	561	52	148
	švietėjiški renginiai	28	17	13	12
	viešosios paskaitos	10	25	10	4
	teikiamos konsultacijos, apmokyta žmonių	469	46	45	60
			317	102	

Eil. Nr.		Vilniaus universiteto botanikos sodas	Vytauto Didžiojo universiteto Kauno botanikos sodas	Klaipėdos universiteto botanikos sodas	Šiaulių universiteto botanikos sodas
5.2.	Dalyvavimas įgyvendinant studijų programas:				
	darbuotojų skaitomi kursai	8	13	8	8
	vadovavimas studentų darbams	11	15	4	1
	vadovavimas praktikoms	8	22	2	3
5.3.	Moksliniai tyrimai ir eksperimentinė plėtra:				
	mokslinių tyrimų programos / projektai	2	4	1/1	1
	eksperimentinės plėtros projektai (sukurta naujų augalų veislių)	2	11 veislių registravimo stadijoje	–	1
	mokslinės publikacijos	22, iš jų 3, turinčios citavimo indeksą	18, iš jų 5, turinčios citavimo indeksą	5, iš jų viena, turinti citavimo indeksą	2
	pranešimai konferencijose	27	42	4	6
5.4.	Kultūrinė veikla:				
	kultūriniai renginiai	29	47	4	4
	parodos	10	13	2	3
5.5.	Rekreacija, turizmas:				
	lankytojų per metus	78 700	76 600	20 398	10 500
	renginiai (sveikatinimo, turizmo populiarinimo)	6	17	4	3
5.6.	Bendradarbiavimas su vietos bendruomenėmis:				
	pasirašytos sutartys	2	3	3	5
	bendri renginiai	2	2	–	15
	savaniai	27	9 (4 tarptautinės programos ir 16 Lietuvos savanorystės programų)	10	–
6.	Personalas:				
	darbuotojai (etatai), iš jų:	87 (93 etatai)	64 (53,85 etato)	18 (18,25 etato)	12
	administracija	3	2	2	1
	tyrėjai, turintys mokslų daktaro arba habilituoto daktaro laipsnius	8 (5,75 etato)	8	1 (0,75 etato)	3
	botaninių kolekcijų kuratoriai, specialistai	29	31	5	2
	darbininkai	47	23	10	6

Eil. Nr.		Vilniaus universiteto botanikos sodas	Vytauto Didžiojo universiteto Kauno botanikos sodas	Klaipėdos universiteto botanikos sodas	Šiaulių universiteto botanikos sodas
7.	Infrastruktūra (2015 metais)				
	pastatai, statiniai, jų dydis ir būklė	24 pastatai (iš jų 14 – nuo 200 iki 1 200 kv. metrų); iš didelių: 4 – nauji, 3 – rekonstruoti (2007–2008 metais); vienas – rekonstruojamas, kitus reikia kapitališkai remontuoti ar rekonstruoti: Kairėnuose 4 pastatus būtina kapitališkai remontuoti, labiausiai reikia atnaujinti augalų saugyklą; Vingyje būtina restauruoti visus 5 komplekso pastatus	17 pastatų (nuo 126 iki 1 500 kv. metrų); visiems pastatams reikia kapitalinio remonto, išskyrus renovuotus vieną laboratorinį pastatą (390 kv. metrų) ir oranžeriją (980 kv. metrų)	vienas pastatas (administracinis, plotas – 150 kv. metrų), 6 laikini statiniai (2 ūkinės paskirties patalpos, 2 pavėsinės, 2 polietileningi šiltnamiai); administracinį pastatą reikia kapitališkai remontuoti	2 pastatai (iš viso 380,85 kv. metro), viename iš jų (buvusioje daržinėje) yra administracinės ir darbinės (195,59 kv. metro) patalpos ir garažas – 111, 14 kv. metrų; pastatai seni, neremontuoti ir nerenovuoti, juose yra vietinis šildymas, santehnika); juos būtina kapitališkai remontuoti ir rekonstruoti – pritaikyti darbuotojų poreikiams, augalams žiemoti, tyrimams atlikti
	keliai, takai, techniniai tinklai ir jų būklė	teritorijoje yra 10 kilometrų vidinių kelių, 15 kilometrų pėsčiųjų takų, 3 kilometrai elektros linijų, 5,5 kilometro veikiančių vandentiekio linijų, 1,6 kilometro nuotekų surinkimo tinklų, 1 kilometras dujotiekių, 1 kilometras šviesolaidžių; Kairėnuose 80 procentų tinklų nauji arba atnaujinti, Vingyje atnaujinta tik	teritorijoje yra apie 11 kilometrų vidinių kelių ir pėsčiųjų takų, iš jų geros būklės tik apie 1 kilometrą, kiti – visiškai susidėvėję, tilteliai, 11 kilometrų (iš viso) vidinių techninių tinklų; vandentiekio linijos ir laistymo sistemos visiškai susidėvėjusios; sodo teritorijoje nėra takų apšvietimo;	teritorijoje yra 4,3 kilometro vidinių kelių, kurie naudojami ir kaip pėsčiųjų takai; techninių tinklų įvadai 2015 metais įrengti administraciniame pastate; techninių tinklų teritorijoje nėra, tik 60 metrų elektros linija; būtina projektuoti ir įrengti elektros tiekimo linijas ir apšvietimą visoje teritorijoje,	teritorijoje iš viso yra 3 kilometrai vidinių takų, iš jų apie 1 kilometrą – įrengtų; 500 metrų ilgio vietinės vandentiekio linijos, artezinis gręžinys, paviršinio vandens šulinys; elektros tinklai prijungti prie geležinkelio tinklų; yra vietiniai sanitariniai mazgai; būtina elektros tinklus prijungti prie

Eil. Nr.		Vilniaus universiteto botanikos sodas	Vytauto Didžiojo universiteto Kauno botanikos sodas	Klaipėdos universiteto botanikos sodas	Šiaulių universiteto botanikos sodas
		magistralinė vandentiekio ir elektros tiekimo linija; Kairėnuose labiausiai reikia atnaujinti ir plėtoti pėsčiųjų takus, augalų laistymo, apšvietimo, informacinę sistemas, Vingyje – visiškai atnaujinti visus techninius tinklus, takus	būtina remontuoti laistymo sistemą	ūkiniuose statiniuose, šiltnamiuose; kelius būtina rekonstruoti: įrėminti bortais, tvarkyti dangą; būtina įrengti 40 vietų automobilių stovėjimo aikštelės kietą dangą ir suformuoti įvažą nuo pagrindinės gatvės	miesto tinklų, įrengti valymo įrenginius ir vandentiekį iš artezinio gręžinio
turimos techninės priemonės (transportas, traktoriai, padargai ir kita) ir jų būklė		6 traktoriai, vienas sunkvežimis, vienas mikroautobusas, 2 lengvieji automobiliai, vienas elektromobilis, vienas motoroleris, 12 smulkiųjų mechanizmų; 50 procentų šių techninių priemonių naujos, 50 procentų reikia atnaujinti	4 traktoriai, vienas lengvasis automobilis, 14 smulkiųjų mechanizmų; 25 procentai jų nauji, 75 procentus reikia atnaujinti	vienas traktorius su padargais, vienas sodo (vejos) traktoriukas, 4 žoliapjovės ir kirptukai, pjūklai; naujos technikos nėra, kai kurios eksploatavimo laikotarpis pasibaigęs	2 mažagabaričiai traktoriai, 7 vienetai smulkiosios technikos; 75 procentus jos reikia atnaujinti